

Forsøg med Rustbeskyttelsesfarver

-

Tidsskrifter

Architekten 1925

1925

I *Architekten*, Noter Side 23, 1924, gengives der en foreløbig Rapport over Forsøg, udført i Efteraaret 1922 med en Række af de vigtigste Rustbeskyttelsesfarver, der forekommer i Handelen. Hensigten med disse Forsøg var at komme til Bunds i det vigtige Spørgsmaal: Hvad er den bedste Rustbeskyttelsesfarve? Dette Spørgsmaal er ikke alene af største Betydning for Maleren, men ogsaa rent samfundsøkonomisk maa det siges at være af største Interesse. Det er ogsaa et af de stadig tilbagevendende Spørgsmaal, der indgaar til Malerforsøgsstationen, hvorledes de forskellige Rustbeskyttelsesfarver, der stadig dukker op, stiller sig til det tidligere bedste og mest anvendte Middel til Beskyttelse mod Rust, nemlig Blymonje.

Der er her udtrykkelig anført Blymonje, skønt dette Stof i Almindelighed kun benævnes Mønje. Grunden hertil er den, at der i Handelen gaar et andet Stof, nemlig Jernmønje, der tidt og ofte kun benævnes Mønje, og at anvende dette Stof i Almindelighed som Rustbeskyttelsesfarve er i allerhøjeste Grad forkasteligt. Jernmønje bestaar af en Forbindelse af Jern og Ilt, ligesom Blymonje af Bly og Ilt, men da ren Jernmønje er en overordentlig stærkt dækkende Farve, forekommer der ofte i den en Række fremmede Tilsætninger af mere eller mindre skadelig Art, naar Farven anvendes som Rustbeskyttelsesfarve. Blandt disse Tilsætninger er vel nok Letspat (ubrændt Gips) den, der er mest at frygte, grundet paa dens Opløselighed.

Ved de udførte Forsøg blev der med hver enkelt Farve fremstillet 4 Prøver. Selve Prøvepladerne bestod af sort Jern af en Størrelse paa 9×12 cm. Ved Forsøgene har det imidlertid vist sig, at Prøveplader af denne Størrelse er lovlige smaa, og der vil derfor i Fremtiden ved Forsøg saavidt muligt anvendes Prøveplader paa 30×40 cm. Alle 4 Prøveplader blev strøget 1 Gang Rustbeskyttelsesfarve, hvorefter den ene blev udsat for Vejrligets Paavirkning, den anden blev strøget endnu en Gang Rustbeskyttelsesfarve og udsat, medens den 3. og 4. Plade blev strøget henholdsvis 1 og 2 Gange med hvid, fed Oliefarve, der var blandet af lige Dele Zinkhvidt og Blyhvidt og udelukkende tyndet med ren Fernis.

I Slutningen af November Maaned 1922 blev alle Prøverne udsat for Vejrligets Paavirkning og havde saaledes ca. 1. December 1924 staaet ude i 2 Aar, idet de kun har været nedtaget nogle faa Dage, nemlig under Centralforeningens Generalforsamling i Holbæk 1923.

Forsøgsrækken omfatter ialt 23 Rustbeskyttelsesfarver, hvorimellem findes alle de almindeligt i Handelen forekommende Materialer til dette Brug, saasom Blymonje, Jernmønje, Watoelin, Jernskelfarve, Grafitfarve samt en Række andre Patentfarver.

Pladerne, og navnlig de, der kun er strøget 1 Gang Rustbeskyttelsesfarve, er paa nuværende Tidspunkt saa stærkt medtagne, at man kan give en Udtalelse om de udførte Forsøg.

Naar man gaar de forskellige Prøver igennem, der kun er strøget 1 Gang Rustbeskyttelsesfarve, er det ikke vanskeligt at udtage en enkelt Prøve, der er betydelig bedre end alle de andre, og denne Prøve er Watoelin. I Fjor ved samme Tid, da man fremkom med en foreløbig Rapport, skrev man netop, at de fremstillede Watoelinprøver havde givet overraskende gode Resultater, og at der ikke paa det Tidspunkt var stor Forskel i iagttagelse paa disse og de udførte Blymonjepróver, men at de ovenfor omtalte Farver var et Hestehoved foran de øvrige. Nu viser det sig altsaa, at Watoelinen ikke alene staa paa Højde med Blymonjen, men endog maa siges at være betydelig bedre, idet den er den eneste Plade, der er saa godt som rustfri. I denne Forbindelse skal man dog ikke undlade at bemærke, at man, da Watoelin har nogen Tilbøjelighed til at løbe, saavel har udført Forsøgene med Farven i almindelig Strygekonsistens, som Brugsanvisningen siger, og hvor den altsaa løber noget, som i svær Strygekonsistens for derved at undgaa denne Ubehagelighed. Den sidstnævnte Prøve har imidlertid, selv om Resultatet maa siges at være ret tilfredsstillende, ikke givet tilnærmelsesvis saa god en Rustbeskyttelse som den Prøve, der er strøget med Farven i almindelig Strygekonsistens, og Praktikerens skal derfor ikke tage noget Hensyn til, at Watoelinen har nogen Tilbøjelighed til at løbe.

Hvad de udførte Forsøg med Blymonje angaar, har man ligelædes foretaget disse med Farven udrørt til almindelig Strygekonsistens, der som bekendt ogsaa har nogen Tilbøjelighed til at løbe, med Blymonje i svær Strygekonsistens og endelig Blymonje i almindelig Strygekonsistens tilsat 25 pCt. Oliekridt, hvad der ofte anvendes i Praksis. Naar man sammenligner disse Resultater, er Proven med Blymonje i svær Strygekonsistens absolut den bedste, men paa den anden Side har denne Farve nogen Tilbøjelighed til at skalle, hvad de 2 øvrige Farver ikke viser Tegn til, men derimod er mere angrebet af Rust jævnt fordelt over det hele. Tager man imidlertid de Forsøgsplader, der er behandlet med 2 Paastrøg, i Øjesyn, viser det sig, at den Plade, der er strøget med Blymonje i svær Konsistens, ogsaa viser Tegn til Afskalning, medens begge de 2 andre er saa godt som rustfri. Dog er Prøven, hvortil der er sat Oliekridt, af en noget ringere Kvalitet. Blymonje danner en kemisk Forbindelse med den anvendte Fernis, og giver saaledes, hvad Forsøgene ogsaa har vist, et ret holdbart Beskyttelseslag for Fugtighedens Angreb paa Jern.

Forsøgene vil efter Opfordring af De danske Statsbaner blive fortsat, og man vil da søge at medtage en Række Specialfarver, der ikke er kommet med i de nu afsluttede Forsøg.